

Filmfakta

Ämne: Svenska, Samhällskunskap

Ålder: Från 13 år (H)

Speltid: 11 minuter

Svenskt tal med svensk text som tillval

Produktion: Medieinstitutet i samarbete med Kunskapsmedia AB, 2017

Syfte/strävansmål

- Att lära sig om propaganda och hur man kan tänka källkritiskt.

Undervisningen ska behandla följande innehåll enligt läroplan

Svenska (högstadiet)

- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Samhällskunskap (högstadiet)

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

Produktion: © Medieinstitutet i samarbete med Kunskapsmedia AB, Sverige
© Kunskapsmedia MMXVII
Filmnr: 1711KM

STUDIEHANDLEDNING

Propaganda och vikten av källkritik

Filmens innehåll

Varje dag bombarderas vi av information och miljontals intryck. Vårt informationsflöde växer och det blir allt svårare att urskilja sanning från fiktion - fakta från propaganda. Hur skiljer man på sant och falskt och vad händer när vi blir mindre källkritiska på sociala medier?

Vi följer med Maria på en resa där hon får träffa kunniga experter i källkritikens djungel. Vi tittar på historisk såväl som modern propaganda och frågar journalister, viralgranskare och beteendevetare vad propaganda egentligen är. Vi får även lära oss hur man urskiljer propaganda från verklig fakta och hur vi bäst motverkar att osann information sprids.

Propaganda och vikten av källkritik

Innan filmen

Vad vet vi?

Läs inledningstexten för eleverna. Låt dem först enskilt fundera på vad de tror att filmen handlar om och framförallt varför det kan vara viktigt att titta på en film som handlar om propaganda och källkritik. Sedan pratar de i par och delar tankar med varandra. Till sist delar hela gruppen med sig av vad de tror filmen handlar om. Skriv gärna ner vad eleverna säger och ha som underlag för vidare diskussion efter filmen.

Gissa ordet

Låt eleverna först själva och sedan i par försöka förklara följande begrepp:

Propaganda	Källa
Trovärdighet	Källkritik
Desinformation	Förstahandskälla

Diskussionsfrågor

Innan ni startar en diskussion kring filmen i gruppen är det viktigt att läraren/ledaren funderar igenom hur man ska hantera diskussionen och svaren. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar.

- Vad är det för skillnad mellan information och propaganda?
- Ge några historiska exempel på propaganda.
- Vilken uppgift hade Joseph Goebbels i nazisternas Tyskland?
- Vad är en källa?
- Vad innebär källkritik? Hur är man källkritisk?
- Varför är det så viktigt att vara källkritisk?
- Vad innebar Ashs experiment och vad blev resultatet?
- Vad ska du tänka på när du ska vara källkritisk?
- Hur var det förr? Fundera över om det var lättare eller svårare att sprida falsk information på t.ex. 1980-talet. Hur såg informationsspridning och källkritik ut då?

Efter filmen

Ny eller bekräftad kunskap?

Låt eleverna fundera över vad som sägs i filmen. Sedan skriver de ner vad som var ny kunskap för dem. De kan även skriva ner något som de visste innan som bekräftades i filmen. Avsluta lektionen med att låta eleverna skriva ner på en post-it-lapp vad de lärt sig under dagens lektion. Lappen fäster de sedan på dörren när de går ut.

Viktiga punkter

Låt eleverna sitta i grupper och sammanfatta filmens viktigaste punkter. Varför, hur och när ska man vara källkritisk?

Konkret exempel

Låt eleverna fördjupa sig i olika konkreta exempel där någon missat att vara källkritisk och något spridits trots att det var osant. Varje exempel presenteras inför gruppen och diskuteras tillsammans.

Pressetik

Vilka regler har vi i Sverige kring hur medier ska arbeta? Det finns något om heter pressetiska regler, men vilka är de och vilka gäller de för? Hur gör man om någon bryter mot pressetiska regler? Dela upp klassen i mindre grupper och låt varje grupp formulera en frågeställning som deras arbete ska svara på. Varje arbete presenteras inför gruppen och diskuteras tillsammans.

